

Pastorală la praznicul Învierii Domnului din anul mântuirii 2017

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu
Episcop al Devei și al Hunedoarei,
Preacucernicului cler,
Preacuviosului cin monahal
și Dreptmăritorilor creștini:
Binecuvântare arhierescă din străvechea Cetate a Devei
cu prilejul Praznicului măreț al Învierii!

Fericirea de a te ști „candidat” la înviere: de la izgonirea lui Adam din Rai la izgonirea lui Dumnezeu de pe pământ – cuvânt pastoral la praznicul învierii Domnului

Iubiți credincioși!

După șapte săptămâni de post, de pregătire, de înnoire lăuntrică, am ajuns în marea zi a Învierii. Astăzi s-a reparat greșeala lui Adam, astăzi s-au anulat efectele păcatului său, astăzi ființa noastră se regenerează. Întreaga creație se umple de entuziasm și de dinamism.

De marile sărbători, noi ne urăm unii altora: *Sărbători fericite!* Și – cu adevărat – ele devin astfel, dacă Dumnezeu este prezent în inima noastră; devin zile de pace, de bucurie, de liniște, de odihnă, de prosperitate, de savurare a bucuriei de a trăi, atât cât este posibil oamenilor pe pământ. Sărbătorile constelează calendarul anual și sunt așteptate cu drag de către fiecare dintre noi; de sărbători putem fi mai fericiți mai mult decât oricând.

Dar, de când ne știm noi, fiecare în parte **am fost fericiți pe deplin, vreodată, total, complet?** Dar dacă nu am gustat niciodată fericirea deplină, totală și definitivă, de unde știm că ea există? Ei bine, ea este impregnată în inconștientul colectiv și individual de Însuși Dumnezeu, este cimentată în adâncurile ființei noastre de Cel Care ne-a creat pentru fericire. Doar că, prin Adam, noi, omenirea întreagă, am preferat să facem un mare ocol până să ajungem unde ne-a destinat Creatorul; iar ocolul acesta se numește experiența răului și a suferinței.

Praznicul de astăzi ne invită la o călătorie în trecut, în timpuri imemorabile, la o panoramă de excepție: la Adam cel din Rai, **când omul era fericit fără să știe aceasta**, fără să-și dea seama de propria fericire. Era o fericire neasumată, primită gratuit, dar pe care el nu prea pune preț (precum copiii care primesc totul de la părinți fără să știe cu ce trudă se obține tot ceea ce ei primesc, distrugând astfel, cu ușurință, munca părinților). De aceea, ne întrebăm astăzi: **Poate fi fericirea pe deplin fericire, dacă nu e conștientizată?** Este Pământul de astăzi un spațiu propice pentru a ne construi fericirea? Dacă aici totul este perisabil, finit, vulnerabil, putem fi fericiți pe termen lung? Fericirea de aici nu este, oare, doar una potențială? Sau, pentru a fi fericiți, avem nevoie de o eternitate pe care doar Dumnezeu ne-o poate furniza?

Iubiți frați și surori,

Astăzi, în marea zi a Învierii, ne întrebăm, retoric, privind la realitățile lumii noastre secularizate: La începutul istoriei, după căderea în păcat, doar Adam a fost izgonit din Rai sau și Dumnezeu a fost izgonit de pe Pământ? Nu cumva atunci a avut loc o mare despărțire, la comanda omului, și lucrurile s-au separat pe termen lung, omul poruncindu-I lui Dumnezeu să plece de pe Pământ, ca el să-și poată construi o lume după bunul plac, o fericire originală, după cum considera el că este mai bine? Așa că **am construit o civilizație din care Dumnezeu este exclus**, ca și cum El ar fi cel mai mare vrăjmaș al omului. În spațiul public, cel mai adesea nu se vrea nici măcar să se pomenească de El, căci provoacă alergii multora (anume acelor creștini

doar de formă, exteriori, formali).

Dar, cum este o lume construită fără Dumnezeu? Constatăm că este una foarte tristă, decadentă, scurtă, pasageră, meteorică, trecătoare... De aceea, noi, cei care mergem des la Biserică, încercăm să ne construim o lume „cu” **Dumnezeu**, dobândind, prin credință, iubire și revărsând-o către semenii noștri. La întrebarea „E Pământul din care L-am alungat pe Dumnezeu un paradis, un spațiu propice pentru fericirea individuală?” ar trebui să ne răspundem fiecare în parte, în funcție de constatările făcute personal, până acum. Vom vedea, așadar, că am ajuns în situația în care nici măcar nu ne mai este clar ce ne-ar putea face fericiți.

Ce a pus oare Dumnezeu în Raiul din lumea de dincolo, în Paradisul construit pentru noi, ca să ne facă fericiți? Care va fi fost ingredientul principal? La aceste întrebări ne răspund sihaștrii, adică isihaștii: Iubire! Iar Andrei Pleșu completează: „Iubire din belșug, pe orizontală și pe verticală, centrifugal și centripet! În toate direcțiile și din toate părțile numai iubire, primită și dăruită, revăsată și adunată, fermentată în sine și cheltuită în jur cu mărinimie, din belșug, căci ea e sursă de fericire pentru fiecare”. Noi devenim fericiți când constatăm să suntem iubiți și când noi înșine avem puterea să iubim! Și ce e iubirea? Har din belșug, dăruire de sine cu nemiluita, energie a bucuriei interioare: „Întinsu-Ți-ai palmele și ai împreunat cele depărtate de demult; iar, cu înfășurarea giulgiului, Mântuitorule, ai dezlegat pe cei legați, fericindu-i!” (fragment din *Slujba Învierii*).

Dreptmăritorilor creștini,

Tot astăzi se cuvine să ne întrebăm: De ce Dumnezeu i-a oprit pe Adam și pe Eva să mănânce dintr-un anumit pom? Ce semnifică această interdicție? Nu este ea, oare, illogică și răutăcioasă? Vom răspunde însă că **Adam avea nevoie de ea ca să se exerseze în libertate**; nu poți defini libertatea (și nici să o exerciți) decât în raport cu niște limite. Cum îmi identific grădina? Printr-o limitare față de a altuia, construind un gard. Libertatea face parte din definiția lui Dumnezeu, iar omul, fiind făcut după chipul Lui, este înzestrat și el cu libertate. Deci **libertatea face parte din definiția omului!**

Ce libertate ar fi avut Adam în Rai, dacă Dumnezeu nu-l lăsa, o perioadă, într-o părută intimitate? Sau cum ar fi putut el altfel să nu asculte de porunca nemâncării din Pom? Dar Dumnezeu a pus un preț colosal pe libertatea lui Adam, valoarea care îl face egalul lui Dumnezeu; iar Adam, crezând că Dumnezeu este absent, la sugestia diavolului, a căzut, călcând porunca! Atunci s-a produs catastrofa.

De atunci și până astăzi, Dumnezeu nu mai este evident în materie: Îl văd doar cei care trag perdeaua (cortina) grea și groasă a aparenței și privesc dincolo de materie. Ceilați, care refuză acest efort, nu-l văd pe Dumnezeu, ba chiar proclamă că El nici măcar nu există, că nu există nimeni și nimic mai presus de materie, de timp, de spațiu, de carnal, de propriul „eu”. Adam a hotărât pentru noi aceasta și, odată cu el, fiecare dintre noi în parte. Adam este alter-egoul nostru cel mai profund, sinele cel mai adânc, paradigma noastră de acțiune și de reacție.

Fiecare dintre noi suntem un mic Adam, care repetă, pe cont propriu, la mii de ani distanță, experiența căderii, a lepădării de Dumnezeu și apoi de căutare a Lui cu nesaț. Deci, fiecare repetăm căderea lui Adam pe cont propriu! **Aceasta este libertatea: să vrei să ajungi cel ce ai fost destinat să fii.** Adică, fericit! Fără acest exercițiu nu înțelegi ce este libertatea și care este prețul ei. Părintele Alexander Schmemmann spunea că lumea iluministă și post-iluministă este o neîncetată cădere a lui Adam și a Evei. Iar Părintele Dumitru Stăniloae spunea, la fel de adânc, că „timpul (și întreaga istorie) este distanța dintre chemarea lui Dumnezeu și decizia omului de a răspunde pozitiv la această chemare”. Așadar, definiția lui Dumnezeu și a omului este libertatea și dragostea, în proporție permanent complementară. „Înnoiești pe pământeni, Ziditorule, făcându-Te pământean” (fragment din *Slujba Învierii*).

Iubiți fii întru Hristos,

Se poate genera un dezastru de pe urma unei mâncări greșite? Noi înșine, de-a lungul Postului Mare, am încercat să trăim precum trebuia să trăiască Adam în Eden, înainte de păcat: consumând doar fructe și verdețuri. Am evitat orice mâncare ce presupunea vărsarea de sânge. Dumnezeu nu a vrut ca noi să trăim omorând. Doar după cădere lucrurile s-au schimbat. Astăzi avem sute și sute de prescripții religioase; Adam avea doar una singură. În acea poruncă era concentrată întreaga Lege; de aceea, călcarea ei a însemnat călcarea tuturor poruncilor ramificate din aceasta.

Adam a făcut celdintâiceeace facem noi în mod repetat: **a conceput libertatea doar ca pe un exercițiu al răzvrătirii, al nesupunerii, al negării lui Dumnezeu ca Entitate Superioară, Care are dreptul să formuleze reguli și are competența să ne călăuzească spre fericire.** Și de câte ori nu vedem astăzi adolescenți în aceeași situație, revoltându-se și spunând unui adult: *Cine ești tu, să îmi spui ce să fac? Cine te crezi, ca să îmi comanzi mie?* Adam nu a dorit să mai fie un Dumnezeu deasupra lui, spre a putea fi el însuși un mic „dumnezeu”; și, izgonindu-L pe Dumnezeu de pe Pământ, s-a făcut pe sine un mic „dumnezeu” aici, în materie. Dar am văzut ce soartă a avut această lume aflată sub conducerea lui Adam cel căzut, auto-proclamat „Dumnezeu” atotștiutor și omnicompetent.

Adam a optat **să ne trăim toată viața în exterioritate față de Dumnezeu.** Am devenit exteriori față de Dumnezeu și față de noi înșine. Doar prin rugăciune ne vom regăsi adâncurile și le vom înțelege: „Când va veni Domnul, va lumina cele ascunse ale întunericului și va vădi cugetările cele din adânc ale inimilor” (I Corinteni 4, 5).

Iubiți fii sufletești,

După cum ați observat, la trei realități face trimitere acest mesaj pastoral cu prilejul Sfințelor Paști: la **libertate**, la **dragoste** și la **fericire**. După fericire fugim din clipa zămislirii și până la mormânt, dar arareori o găsim și o trăim cu adevărat! Ea vine din corecta proporționare a primelor două, se naște dintr-un dozaj inteligent al lor. Cu mintea, cognitiv, știm despre ce este vorba; rațiunea ne dă de înțeles ceva, însă expriența reală, totală și definitivă a ei nu am avut-o.

Dar, dacă nu ar exista, de unde ar ști ființa noastră de ea? Horea Roman Patapievici se întreabă: „Cine a putut pune în noi apetitul de ceva ce nu există? Noi, care suntem un mic calculator înzestrat cu conștiință de sine, nu putem fi programați spre ceva inexistent”. Iar învățătura Bisericii este aceea că **fericirea vine în viața noastră când iubim și când constatăm că suntem iubiți.** Doar iubirea ne poate face fericiți. Iar Praznicul Învierii este momentul unui nou început în viața noastră, de regenerare a iubirii în familie, la locul de muncă, în societate.

„O, minune nouă! O, bunătate și iubire! O, nespusă răbdare! Că de bunăvoie Se pecetluiește, sub pământ, Cel Ce locuiește în înălțime și este hulit Dumnezeu ca un înșelător. Pe Care, tineri, binecuvântați-L, popoare, preainălțați-L, neamuri, ascultați-L, întru toți vecii!” (fragment din *Canonul Sâmbetei celei Mari*).

Iubiți creștini hunedoreni,

Dumnezeu Însuși ne iubește pe fiecare dintre noi și vrea atât fericirea omenirii întregi, cât și a fiecărui om în parte. Dar, pentru a simți fiecare dintre noi aceasta, pe cont propriu, este nevoie de rugăciune. Altfel, vom percepe doctrina creștină drept teorie, sistem axiologic, filosofie de viață, iar nu ca pe o respirație a vieții, un mod de viețuire, o vibrație a lui Dumnezeu în noi.

Rugăciunea individuală înseamnă timp dăruit pentru a constata că El ne iubește pe noi, personal. Avem nevoie, pentru sănătatea noastră psiho-fizică, de această certitudine individuală, generatoare de vitalitate și de confort lăuntric. Inima, sediul iubirii, este sub coastă, de aceea slujba Învierii o invocă: „Ieșind, Ziditorul meu, din aceea care nu știe de bărbat și fiind **împuns**

cu sulița în coastă, tot din coastă ai făcut înnoire Evei, făcându-Te Adam, adormindu-l, mai presus de fire, cu somn făcător de viață, ridicând viață din somn, ca un Atotputernic”.

Iubiții mei fii sufletești,

Dincolo este viața cea adevărată, viața care se merită cu adevărat să fie trăită. Existența noastră integrală este asemenea unei cărți. Iar această viață este doar prefața cărții, cartea fiind fără de sfârșit, pentru că nici Dumnezeu nu are sfârșit. Și cine a intrat odată în contact cu El nu mai are sfârșit, nu se mai termină.

Acum, când „prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să săltăm, laudând pe Pricinuitorul, Cel Unul binecuvântat, Dumnezeul părinților noștri, și preaslăvit!” (fragment din *Slujba Învierii*).

Hristos a înviat!

**Vă spune al vostru arhipăstor și de tot- binele doritor,
spre Domnul rugător pentru mântuirea tuturor,**

**† GURIE,
Episcopul Devei și al Hunedoarei**